

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 7. 6. 2023

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet č.: AO-RPMS/2023/00823

Predmet podnetu: Video na profile *Andrej Danko - predseda SNS* na platforme Facebook

Subjekt: Meta Platforms Ireland Limited

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 151 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu evidovaný pod č. AO-RPMS/2023/00823 a uznala tento podnet podľa § 152 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu týkajúceho sa nelegálneho obsahu výsledok preverenia podnetu.

T: 19. 6. 2023

Z: AO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 7. 6. 2023

Podnet na preverenie č.: AO-RPMS/2023/00823 zo dňa 12. 5. 2023
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: video na profile *Andrej Danko - predseda SNS* na
platforme Facebook
Dátum poskytnutia obsahu: 1. 5. 2023
Služba: Facebook
Subjekt: Meta Platforms Ireland Limited

Dátum: 31. 5. 2023

OBSAH PODNETU:

Odôvodnenie podnetu: „Napĺňa znaky detskej pornografie alebo extrémistického materiálu.“

„1. mája 2023 na svojom facebookovom profile predseda politickej strany SNS Andrej Danko uverejnil video v ktorom má prihovor k ľuďom na sviatok práce. Ak si dobre všimnete hneď od začiatku videa je za ním vyvesená zástava s komunistickým symbolom a to je kosák a kladivo. Pokiaľ viem tak tento symbol je zakázaný rovnako ako hákový križ. Treba pripomenúť že extrémistickým materiálom sa rozumie: texty a vyhlásenia, zástavy, odznaky, heslá alebo symboly, skupín a hnutí ktoré smerujú k potláčaniu základných ľudských práv a slobôd.“

Popis nahlásenia obsahu platforme: Podávateľ videový obsah nahlásil platforme Facebook dňa 2. 5. 2023. Nasledujúci deň služba podávateľovi odoslala automatizovanú odpoveď: „Tento obsah sme skontrolovali a zistili sme, že naše Normy komunity neporušuje.“ Podávateľ nahlásil video na profile na platforme Facebook opakovane dňa 3. 5. 2023, pričom nasledujúci deň dostal rovnakú zápornú odozvu, že obsah neporušuje Normy komunity.

URL adresa namietaného obsahu uvedená v podaní: <https://fb.watch/ksB2OKok-S/>

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách:

§ 13 Vymedzenie obsahovej služby

(1) Obsahová služba je služba určená na príjem verejnosťou koncovému užívateľovi alebo inému užívateľovi, ktorej obsah zostavuje jej poskytovateľ vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, či už z vlastnej iniciatívy, alebo na základe požiadaviek užívateľa a

a) vo vnímateľnej podobe tento obsah tvoria časovo usporiadané zvukové, obrazové alebo audiovizuálne komunikáty alebo štruktúrované textové informácie (lineárne mediálne služby), najmä programová služba,

b) vzniká ako poskytovateľom zostavená ponuka zvukových, obrazových alebo audiovizuálnych komunikátov alebo štruktúrovaných textových informácií, ku ktorým poskytovateľ služby umožňuje prístup užívateľovi jednotlivo alebo spoločne vo forme súboru obsahov (nelinéarne mediálne služby), najmä audiovizuálna mediálna služba na požiadanie a elektronický programový sprievodca,

c) vzniká ako poskytovateľom zostavená ponuka obsahových služieb podľa písmena a) alebo b), ku ktorým poskytovateľ obsahovej služby umožňuje prístup užívateľovi jednotlivo alebo spoločne vo forme súboru služieb (súborné mediálne služby), najmä retransmisia programových služieb a multiplex, alebo

d) je ďalším nezmeneným verejným prenosom multiplexu alebo jeho časti poskytovaným inou osobou ako pôvodným poskytovateľom multiplexu.

(2) Obsahovou službou je aj platforma na zdieľanie obsahu, najmä platforma na zdieľanie videí.

§ 151 ods. 2:

Nelegálnym obsahom sa na účely tohto zákona rozumie obsah, ktorý

a) napĺňa znaky detskej pornografie alebo extrémistického materiálu,

b) podnecuje ku konaniu, ktoré napĺňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu,

c) schvaľuje konanie, ktoré napĺňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu, alebo

d) napĺňa znaky trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti, trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia alebo trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti.

§ 151 ods. 3:

Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať odôvodnenie, prečo môže predmetný obsah predstavovať nelegálny obsah, a musí byť z neho zrejmé, o aký konkrétny obsah ide. Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať aj dátum poskytnutia obsahu a názov platformy na zdieľanie obsahu alebo obsahovej služby nevyžadujúcej oprávnenie podľa tohto zákona, najmä elektronickej periodickej publikácie, spravodajského webového portálu alebo agentúrneho servisu, v rámci ktorých bol nelegálny obsah poskytnutý.

§ 151 ods. 6.:

Ak regulátor nezačne konanie o zamedzení nelegálneho obsahu a podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu ani neodloží, regulátor označí podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu za neopodstatnený a upovedomí o tom podávateľa.

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon

§ 130 ods. 7 písm. a)

„Extrémistickým materiálom sa na účely tohto zákona rozumie písomné, grafické, obrazové, zvukové alebo obrazovo-zvukové vyhotovenie textov a vyhlásení, zástav, odznakov, hesiel alebo symbolov, skupín a hnutí, ktoré smerujú alebo v minulosti smerovali k potláčaniu základných ľudských práv a slobôd.“

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Pri posudzovaní možného výskytu nelegálneho obsahu vychádza Rada pre mediálne služby z citovaných ustanovení zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách, pričom definícia pojmu „nelegálny obsah“ je v zmysle § 151 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách odvodená z definícií detskej pornografie, extrémistického materiálu, podnecovania alebo schvaľovania trestných činov terorizmu alebo z definícií trestných činov uvedených v § 151 ods. 2 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z., ktorých znaky sú vymedzené v zákone č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon.

Z uvedeného vyplýva, že Rada pre mediálne služby je oprávnená konať vo veci zamedzenia šírenia nelegálneho obsahu podľa § 152 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách, avšak v zmysle tohto ustanovenia v jej kompetenciách nie je posudzovať kontroverzné, šokujúce, neetické či hanlivé tvrdenia a obsahy, ak zároveň nenapĺňajú definíciu „nelegálneho obsahu“ – t. j. ak nenapĺňajú znaky detskej pornografie, extrémistického materiálu, podnecovania ku konaniu alebo schvaľovania konania, ktoré napĺňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu, znaky trestného činu popierania a schvaľovanie holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti, znaky trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia

alebo znaky trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti. Kompetenciou Rady pre mediálne služby tiež nie je posudzovať pravdivosť či opodstatnenosť tvrdení alebo teórií, ktoré nie sú podložené faktami alebo vedeckými dôkazmi (napr. tzv. „konšpirácií“ či „konšpiračných teórií“), ak tieto tvrdenia súčasne nenapĺňajú vyššie uvedenú definíciu „nelegálneho obsahu“.

Zároveň však podľa § 110 ods. 3 písm. q) zákona o mediálnych službách patrí do pôsobnosti regulátora spolupracovať s on-line platformami na zdieľanie obsahu pri efektívnom, proporcionálnom a nediskriminačnom uplatňovaní pravidiel poskytovania ich služieb (tzv. komunitné štandardy alebo iný súbor zásad pre používateľov). Poskytovateľ obsahovej služby je pritom podľa § 152 ods. 8 zákona o mediálnych službách povinný poskytovať regulátorovi túto súčinnosť a na tento účel mu na vyžiadanie poskytovať informácie aj umožniť zriadenie prístupu k svojej službe tak, aby bol výkon týchto činností čo najefektívnejší.

Podávateľ namieta obsah zverejneného príspevku (video) na súkromnom profile na platforme Facebook (<https://www.facebook.com/>, subjekt: **Meta Platforms Ireland Limited, 4 Grand Canal Square, Dublin 2, D02 X525, Ireland**).

Podávateľ uvádza, že namietaný obsah „napĺňa znaky detskej pornografie alebo extrémistického materiálu“. V podnete ďalej vysvetľuje: „1. mája 2023 na svojom facebookovom profile predseda politickej strany SNS Andrej Danko uverejnil video v ktorom má príhovor k ľuďom na sviatok práce. Ak si dobre všimnete hneď od začiatku videa je za ním vyvesená zástava s komunistickým symbolom a to je kosák a kladivo. Pokiaľ viem tak tento symbol je zakázaný rovnako ako hákový kríž. Treba pripomenúť že extrémistickým materiálom sa rozumie: texty a vyhlásenia, zástavy, odznaky, heslá alebo symboly, skupín a hnutí ktoré smerujú k potláčaniu základných ľudských práv a slobôd.“

Z uvedeného vyplýva, že podávateľ nenamieta voči vyjadreniam, ktoré odzneli na spomínanom videu, ale prítomnosť banneru, ktorý je na videonahrávke prítomný v pozadí. Ten považuje extrémistický materiál.

Kancelária sa daným podnetom zaoberala na základe ustanovenia **§ 151 ods. 3**: *Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať odôvodnenie, prečo môže predmetný obsah predstavovať nelegálny obsah, a musí byť z neho zrejmé, o aký konkrétny obsah ide. Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať aj dátum poskytnutia obsahu a názov platformy na zdieľanie obsahu alebo obsahovej služby nevyžadujúcej oprávnenie podľa tohto zákona, najmä elektronickej periodickej publikácie, spravodajského webového portálu alebo agentúrneho servisu, v rámci ktorých bol nelegálny obsah poskytnutý.*

Predmetný obsah Kancelária posudzovala ďalej na základe ustanovení:

§ 151 ods. 2 písm. a)

Nelegálnym obsahom sa na účely tohto zákona rozumie obsah, ktorý napĺňa znaky detskej pornografie alebo extrémistického materiálu.

Pri posudzovaní predmetného obsahu videa z hľadiska možného výskytu nelegálneho obsahu (údajné popieranie zločinov politických režimov a režimov proti ľudskosti) v zmysle **§ 151 ods. 2 písm. d) zákona o mediálnych službách** Kancelária vychádza ďalej z ustanovení **zákona č. 300/2005 Z. z.:**

§ 130 ods. 7 písm. a): *Extrémistickým materiálom sa na účely tohto zákona rozumie písomné, grafické, obrazové, zvukové alebo obrazovo-zvukové vyhotovenie textov a vyhlásení, zástav, odznakov, hesiel alebo symbolov, skupín a hnutí, ktoré smerujú alebo v minulosti smerovali k potláčaniu základných ľudských práv a slobôd.*

Podávateľ v predmetnom podnete uviedol odkaz na videopríspevok na profile *Andrej Danko - predseda SNS* na platforme Facebook. Príspevok bol uverejnený s popisom „*Spájame sa, aby nás 30. 9. nepredali aj s vodou a lesmi cudzím štátom. Sme samostatný a hrdý národ.*“

Predmetom podnetu nie sú vyjadrenia, ktoré aktéri prezentovali v danom videu, ale plagát-banner, ktorý visí v pozadí za rečníkmi. Daný banner červenej farby obsahuje heslo „*KOMUNISTICKÁ STRANA SLOVENSKA POZDRAVUJE 1. MÁJ*“. Súčasťou banneru sú dve päťčipe hviezdy, v ktorých je umiestnený emblématický znak kosák a kladivo.

Znak kosák a kladivo zobrazujúci nástroje používané robotníkmi v továrňach a na družstvách je všeobecne známym charakteristickým symbolom komunistického hnutia a komunistického zriadenia. V zmysle § 130 ods. 7 písm. a) Trestného zákona sa za extrémistický materiál „*rozumie písomné, grafické, obrazové, zvukové alebo obrazovo-zvukové vyhotovenie textov a vyhlásení, zástav, odznakov, hesiel alebo symbolov, skupín a hnutí, ktoré smerujú alebo v minulosti smerovali k potláčaniu základných ľudských práv a slobôd*“. **Komunistické hnutie by na Slovensku malo spĺňať definíciu hnutia smerujúceho k potláčaniu základných ľudských práv a slobôd podľa Trestného zákona aj vzhľadom na platný zákon č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického režimu.** V tom sa uvádza, že režim založený na komunistickej ideológii, ako aj Komunistická strana Československa a jej odnož Komunistická strana Slovenska smerovali k potlačeniu základných ľudských práv a slobôd.

Kancelária však berie taktiež do úvahy, že symbol kosáka a kladiva nie je považovaný za extrémistický materiál v prípade, že neexistuje konkrétnejšie spojenie s propagáciou hnutia, ktoré smeruje alebo smerovalo k potláčaniu základných ľudských práv a slobôd. K takémuto záveru dospel Európsky súd pre ľudské práva (ESLP) v rozhodnutí *Vajnai v. Maďarsko*.¹ Sťažovateľ Vajnai vystúpil na legálnej demonštrácii s červenou hviezdou (symbol komunistickej ideológie) na saku, za čo bol odsúdený pre spáchanie trestného činu používania totalitného symbolu. ESLP následne uznal, že Maďarsko porušilo právo pána Vajnaia na slobodu prejavu.

ESLP argumentoval: „*Súd si je vedomý skutočnosti, že všeobecne známe masové porušovanie ľudských práv za komunizmu zdiskreditovalo symbolickú hodnotu červenej hviezdy. Podľa názoru Súdu ju však nemožno chápať výlučne ako symbol komunistickej totalitárnej vlády... Je zrejmé, že táto hviezda stále symbolizuje aj medzinárodné robotnícke hnutie bojujúce za spravodlivejšiu spoločnosť, ako aj niektoré registrované politické strany činné v rôznych členských štátoch. Súd navyiac poznamenáva, že vláda neukázala, že by nosenie červenej hviezdy znamenalo výlučne stotožnenie sa s totalitárnymi myšlienkami...*“

V tomto kontexte je dôležité aj spoločné stanovisko amicus curiae Benátskej komisie a OBSE/ODIHR pre Ústavný súd Moldavska k súladu zákona o zákaze používania symbolov totalitného komunistického režimu a zákaze podpory totalitných ideológií.² V stanovisku je konštatované: „*V bývalých komunistických krajinách strednej a východnej Európy sa kladivo a kosák najprv spájajú s minulými komunistickými režimami strednej a východnej Európy. Existuje konsenzus, že tieto režimy páchali masívne porušenia ľudských práv.*“ Ďalej sa však píše: „*Avšak kladivo a kosák sú tiež spojené s komunizmom viac všeobecne. Hodnotenie tejto ideológie sa zdá byť v Európe menej jednohlasné. Parlamentné zhromaždenie Rady Európy v uznesení 1481 (2006) pripustilo, že „niektoré európske*

¹ Sťažnosť č. 33629/06, rozhodnutie z 8. 7. 2008.

² Dokument č. CDL-AD(2013)004 zo dňa 11. 3. 2013. Dostupný na [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2013\)004-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2013)004-e)

*komunistické strany prispeli k dosiahnutiu demokracie“ (odsek 4). V prípade mozaiky kosáka a kladiva v meste Semily polícia Českej republiky konštatovala, že „komunizmus ako taký nie vždy smeruje k nelegitímnym cieľom“ (s. 2). Iba tri roky po páde komunizmu, v roku 1992, vyhlásil Československý ústavný súd, že **komunizmus ako taký nemusí nevyhnutne spĺňať kritérium hnutia zameraného na potláčanie práv a slobôd občanov. Navyše komunistické strany legálne pôsobia v mnohých krajinách v Európe aj mimo nej. Existuje len málo krajín, v ktorých by bol komunizmus ako taký, bez ďalších podmienok, nezákonný.***

Benátska komisia a OBSE/ODIHR ďalej zdôraznili, že „*kladivo a kosák používajú viaceré (ale nie všetky) komunistické strany v celej Európe (Rakúsko, Bosna a Hercegovina, Nemecko, Taliansko, Nórsko, Portugalsko, Rumunsko, San Marino, Švédsko)*“. V spoločnom stanovisku dodali, že **hoci jednotlivci alebo strana používajúci symbol kosáka a kladiva musia vedieť, že ich používal bývalý totalitný komunistický režim, ich použitie „nemú byť samo osebe považované za popieranie právneho štátu.“ Za problematické je to možné považovať vtedy, keď existujú náznaky, že „zločiny spáchané týmto režimom sú schvaľované a že ich totalitná ideológia je prijímaná“ jednotlivcom či stranou.** Benátska komisia a OBSE/ODIHR preto konštatovali, „že z európskej perspektívy nemožno v Moldavsku v dnešnej dobe chápať kladivo a kosák, ako symboly predstavujúce výlučne podporu komunistickej totalitnej vlády“.

Z uvedeného vyplýva, že samotný symbol kosáka a kladiva na videonahrávke, na ktorú podal podávateľ podnet, nie je možné jednoznačne vyhodnotiť ako extrémistický obsah, a teda ani ako potenciálne nelegálny obsah. Z príspevku ani videa nevyplýva, že by strana či jednotlivci prijímali totalitnú ideológiu, alebo schvaľovali zločiny spáchané režimom smerujúcim k potláčaniu základných ľudských práv a slobôd.

Kancelária sa preto domnieva, že **predmetný obsah svojim charakterom a obsahom nenapĺňa definičné znaky pre nelegálny obsah v zmysle ustanovenia § 151 ods. 2. zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.**

Na základe vyššie uvedených skutočností je Kancelária toho názoru, že predmetný podnet je v zmysle ustanovenia § 152 ods. 6. zákona č. 264/2022 Z. z. možné označiť ako **neopodstatnený.**

ZÁVER:

Na základe uvedeného je Kancelária toho názoru, že namietaná videonahrávka na platforme Facebook, na ktorej je plagát s vyobrazenými symbolmi spájajúcimi sa s komunistickou ideológiou (kosák a kladivo), **nenapĺňa definičné znaky nelegálneho obsahu podľa ustanovení § 151 ods. 2. zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.** Takéto symboly nie je možné vyhodnotiť za extrémistický materiál vzhľadom na to, že ich nie je možné jednoznačne spojiť s propagáciou hnutia potláčajúceho základné práva. Videonahrávka ani príspevok na platforme Facebook totiž nedokazujú, že by strana či jednotlivci prijímali totalitnú ideológiu či schvaľovali zločiny spáchané takýmto režimom.

Podnet na preverenie preto Kancelária navrhuje na základe § 152 ods. 6. zákona č. 264/2022 Z. z. posúdiť ako **neopodstatnený.**

Popis posudzovaného obsahu k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. AO-RPMS/2023/00823)

Služba: Facebook
Dátum poskytnutia obsahu: 1. 5. 2023
URL adresa: <https://fb.watch/ksB2OKok-S/>

Namietaný videový obsah bol zverejnený na profile Andrej Danko - predseda SNS. K príspevku bol pridaný popis: „*Spájame sa, aby nás 30. 9. nepredali aj s vodou a lesmi cudzím štátom. Sme samostatný a hrdý národ.* 🇸🇰“

Na videu je zaznamenaný zostrihaný agitačný politický príhovor predsedu SNS Andreja Danka, ktorý bol prednesený v Prievidzi dňa 1. mája 2023. Na nahrávke vyzýva Danko ľudí, aby sa spojili a išli voliť v nadchádzajúcich parlamentných voľbách tých, ktorí „*budú hájiť Slovensko*“. Varuje pritom pred voľbou niektorých strán a vybraných politikov či političiek, ktorí podľa neho vedú Slovensko zlým smerom. Danko tvrdí, že aktuálne sa na Slovensku rozvíja „*(liberálny) fašizmus*“. Na videu visí v pozadí (za Dankom a ďalšími mužmi stojacimi vedľa neho) červený banner s nápisom „KOMUNISTICKÁ STRANA SLOVENSKA POZDRAVUJE 1. MÁJ“. Na plagáte sú vyobrazené dve hviezdy, v ktorých je nakreslený symbol kosáka a kladiva.